СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Пам'ятайте про Україну!

РІК. XCV. Ч. 206. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 28-го ЖОВТНЯ 1988 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, OCTOBER 28, 1988 No. 206. VOL. XCV.

АМЕРИКАНСЬКИЙ АРХИЄПИСКОП ЗУСТРІНЕТЬСЯ З ЄПИСКОПАМИ В УКРАЇНІ

Ню Йорк (І.К.). — З віродостойних джерел інформують що римо-католицький Архиєпископ Теодор МекКерріс, голова Крайової ради католицьких єпископів в Америці, дістав повідомлення з Москви, що йому дозволяється зустрітися в Києві з українськими єпископами. Така зустріч має відбутися 12-13-го листопада цього року.

Владика МекКерріс старався цього побачення вже перед тим, але раніше йому цього не дозволяли.

Верховні чинники Української Католицької Церкви в Римі і в Америці не мають ще офіційного повідомлення, що зголошена до Верховної Ради петиція на легалізацію Української Католицької Церкви позитивно полагоджена. З другого боку, названий архиєпископ поінформував про ту свою місію українського діяча в Америці, про якого знав, що він син і внук українських католицьких духовників. Про ніби-то затверджену вже легалізацію Української Католицької Церкви в УССР є мова в 8-му числі „Українського Вісника" (Київ-Львів 1987), журналу, передрукованого недавно в Америці Закордонним Представництвом Української Гельсінкської Спілки.

„Український Вісник" ч. 8 приносить багатющий інформаційний матеріял.

Я. Бігун очолив Вашінґтонську Групу

Вашінґтон. — Журналіст Ярослав Бігун очолив нову Управу Вашінґтонської Групи, асоціяції українсько-американських професіоналістів, на порозі п'ятого року її існування.

„Вашінґтонська Група зросла і розвинулася під умілим проводом Наталки Слюзар і Дарки Стець до тієї міри", що ми вже не можемо вважати себе звичайною місцевою ... групою підприємців і професіоналістів і діяти на тій базі. Наше членство поза Вашінґтоном так зросло, що скоро воно дорівнюватиме кількістю місцевих членів, і наші програми, які в основному здійснюємо у Вашінґтоні, мають ширші обрії і значення".

Вибір нової Управи Вашінґтонської Групи (загально знаної як ТВҐ — скорочення The Washington Group) відбувся в ході загальних зборів у середу, 28-го вересня ц.р. Кілька днів до того кількість членів ТВҐ досягла 300 (чотири роки раніше на основуючих зборах було 54 члени).

Я. Бігун 10 років працює старшим редактором африканської редакції Пресової служби Інформаційної Агенції ЗСА. Перед тим, на протязі 10-ох років він працював в українській редакції „Голосу Америки", а почав свою журналістичну кар'єру як репортер щоденника в Огайо.

У своєму виступі на загальних зборах ТВҐ він звернув увагу на наявні зміни так серед української громади в Америці, як і в Україні. „Відзначивши річницю Тисячоліття, відзначивши інші важливіші радісні і сумні річниці нашої історії", — сказав він, — „тепер можемо звернути зір на майбутність, щоб показати світові і собі, не тільки те, що ми пережили, але й куди ми прямуємо."

Зміни, нехай і повільні, також наявні в Україні — продовжував Бігун. „Ми не можемо ігнорувати їх, пляннуючи нашу громадську діяльність. І ми повинні чітко з'ясувати собі наше відношення до України".

Він також згадав недавній дводенний семінар активу ТВҐ під проводом члена Василя Корнила, який керує подібними семінарами у фірмі Зірокс. Завданням цього семінару було переглянути дотеперішню діяльність ТВҐ і намітити майбутні напрямні, серед них — візію Вашінґтонської Групи, в якій українська громада в Америці має бути визначна і впливова.

Інші члени нової Управи ТВҐ це: Ліда Чопівська, віцепрезидент, Орест Дейчаківський, секретар, Галя Чайківська, скарбник, Марта Зелик, керівник зовнішніх зв'язків, Андрій Рилик, керівник членських справ, Орися Пилишенко, керівник імпрез, Лариса Чопівська, керівник спеціяльних програм, Наталка Слюзар, Дарка Стець і Леонід Кондратюк, члени Контрольної комісії.

Республіканці обвинуватили Москву в порушенні договору

Вашінґтон. — Як повідомляє кореспондент газети „Вашінґтон Пост" Билл Герц, Сенатська республіканська комісія у справах політики, до якої входять 22 консервативні і ліберальні сенатори-республіканці, випустила доповідь під назвою: „Совєтські порушення і майбутні договори про протиракетну оборону". З доповіді виходить, що Москва систематично порушує прийнятий у 1972 році американсько-совєтський договір про обмеження систем протиракетної оборони (ПРО), тому комісія закликає або анулювати цю угоду, або внести в неї істотні зміни.

Адміністрація Р.Реґена обвинувачує СССР в цілому ряді порушень договору про протиракетну оборону. Зокрема Москва вже кілька років будує під Красноярськом величезний радар, який, згідно з оцінкою американських військових, призначений для обслуговування всесоюзної системи протиракетної оборони, що заборонено договором 1972 року. Вашінґтон твердить, що Москва в порушенні цієї угоди перекинула на нове місце мобільний радар ПРО, розробила систему швидкого перезарядження пускових установок ракет протиракетної оборони і випробовувала ракети „повітря-повітря".

У доповіді республіканської комісії міститься заклик до Адміністрації добитися демонтажу Красноярської радіолокаційної станції, збільшити асиґнування на програму стратегічної оборонної ініціятиви (СДІ) і припинити дотримання кількох розділів договору про протиракетну оборону, а то і взагалі анулювати його. „Ми повинні дбати про захист американського народу від ракетно-нуклеарного нападу, а не про захист договору, що його совєти і так вже порушують", — заявив голова комісії сенатор Вілліям Армстронг.

Появилося нове число „Екрану"

Чикаґо. — Після довгої перерви тут появилося нове число „Екрану". Цей імпозантний, багато ілюстрований журнал вміщує в собі останні, найбільшого маштабу, події з українського життя в цілій діяспорі, а також вісті з України. На його сторінках є біля 130 світлин з місцевостей, де відбувалися величаві святкування Тисячоліття Хрищення України. Також багатий ілюстрований матеріял із вшанувань військових Організацій і одиниць. Додатково обширне звідомлення про духовий ріст парафії свв. Володимира і Ольги в Чикаґо на протязі 20-ліття її існування, що не тільки побудувала величний храм, а також спромоглася на збудування великого імпозантного Осередку Культури в честь, і на пам'ятку українського християнського Тисячоліття. В числі є цілий ряд поезій присвячених українським священикам місцевої громади, які однак насправді відносяться до загалу духовенства, як провідників народу в піднесенні релігійного виховання та національної свідомости серед дітей і молоді.

В чергових числах „Екрану", в якнайбільше ілюстрованій формі, буде подано дальший хід святкувань в Україні і у вільному світі.

„Екран" можна набути в українських книгарнях і в кольпортерів, а також, звертаючись до редакції на адресу: Adam Antonowych, 2222 W. Erie St., Chicago, Ill. 60612.

Совєтські спортовці користуються „стимуляторами"

Торонто. — Канадська газета „Торонто Стар" повідомила у числі з 24-го жовтня про справу відкритого листа, що його написав совєтський гокеїст Ігор Ларіонов до журналу „Огоньок".

І. Ларіонов, один з кращих спортовців-гокеїстів збірної СССР, пише, що трапилося з ним, коли він категорично відмовився від приймання „стимуляторів" (правдоподібно базованих на наркотиках) перед світовими чемпіонатами в Гельсінках. „Госкомспорт (так називається міністерство спорту в СССР) написав зажалення", правдоподібно в міністерство оборони СССР, тому, що Ларіонов був на обрахунку як військовик. Від того часу розпочалися шикани проти нього, не зважаючи на те, що його публічно признали найкращим спортовцем в сезоні 1987-88 року. Головний тренер Віктор Тіхонов намагався терроризувати його погрозами за інтерв'ю з двома канадськими журналістами, у якому Ларіонов висловився позитивно про совєтсько-канадську співпрацю і обмін гокеїстами в найближчому часі.

„В Совєтському Союзі може й існує гласність, — пише Ларіонов, — але не для спортовців... Мій приятель в керівництві збірної перестеріг мене, що мені буде тяжко отримати дозвіл грати в серії змагань запланованих у З'єднаних Стейтах Америки і Канаді... В подібний спосіб мене перестерігали перед змаганнями в Італії і Швеції... До помешкання моїх родичів підсилали різних „гостей", наприклад, громадянку з Канади, яка в 1985 році брала участь в міжнародній зустрічі в Москві... Після її візити мене заставили написати покаянного листа і звіт з відвідин, кажучи, що мені, старшині совєтської армії, треба триматись здалека від чужинців".

Про наркотики, чи „стимулятори" Ларіонов пише, що деякі гокеїсти користуються ними перед кожним змаганням, а може навіть на систематичній базі.

Плянують німецько-совєтські школи

Джерзі Сити, Н. Дж. (О. К.). — Як інформує щоденник „Франкфуртер Альґемайне Цайтунґ" з 3-го жовтня ц.р., у Москві саме відкрили „поспішні курси" вищої торговельної школи, випускники якої, відтак мають приїхати на практику до Західньої Німеччини. Це є початок співпраці совєтсько-німецької у вишколі управителів великих господарских підприємств, про яку вперше говорено ще у 1987 році, в часі відвідин президента західньонімецької республіки в Москві.

Від зими 1987 року Фундація ім. Отта Бенеке у Бонні працює над тим, щоб зорганізувати спільну німецько-совєтську школу. Ця фундація яка, за інформаціями німецького щоденника є третьою з черги, коли йдеться про висоту фондів, дає постійно стипендії на міжнародні вишколи. Тепер ці фонди мають іти на вишколи совєтських кадрів, які зуміли б вести підприємства, так як це водиться на Заході. Крім цього фонду, коспонзорами таких вишколів є німецькі банки і совєтська академія господарки, а річний бюджет передбачений на 1,5 до 2 міл. німецьких марок.

Совєтському урядові йдеться про вишколення своїх людей у експортових торговельних справах, у зрозумінні торговельних напрямів на Заході і у фінансовій техніці, яку вживають загально в західніх державах. Також бажають вони мати вишколених правників, які мали б знання у виготовленні міжнародних торговельних договорів.

Як інформує секретар Фундації ім. Отто Бенеке, у заміну за такий вишкіл совєтських фахівців у Західній Німеччині совєтський уряд пропонує приймати у совєтську торговельну школу німецьких фахівців. Але до переведення того пляну в життя бракує обабічного знання мови, як також признають, що „треба побороти бюрократичні труднощі".

Але про подібні пляни вишколу совєтських фахівців у західньому стилі адміністрації зачувається не лише у Бонні, а також в Баден-Віртенберг і в Австрії, де різні інституції та фундації плянують кількатижневі семінари для банкових працівників і керівників підприємств. Бажання таких семінарів приходять із СССР та сателітних держав, які відчувають брак фахівців у тих ділянках. Але коли йдеться про покриття коштів таких вишколів, тоді, як завважує німецька преса, „великий гордий совєтський народ заховується, як один із економічно нерозвинених народів Третього світу" і шукає за різними західніми фондами.

Найбільше вперед досі пішли такі пляни у вишколі адміністрування на терені Мадярщини, завдяки фінансовій допомозі багатих мадярів із ЗСА. Вони вже дали фонди на центр такого перевишколу у Будапешті. Рівночасно однак із тим на осінніх викладах університету ім. Карла Маркса у Будапешті вперше усунено виклади про марксизм, а на їх місце поставлено виклади на тему економії, опертій на теоріях Заходу. Про марксизм навчають лише на семінарах про порівняльні політичні системи.

СССР ОБІЦЯЄ ЗВІЛЬНИТИ ВСІХ ПОЛІТВ'ЯЗНІВ

Москва. — Канцлер західньонімецького уряду Гельмут Коль заявив у середу, 26-го жовтня ц.р., кореспондентам, що керівники Совєтського Союзу обіцяли йому звільнити всіх політичних в'язнів до кінця цього року. Однак ані канцлер Коль, ані міністер закордонних справ Ганс-Дітріх Ґеншер не виявили, або не знають, скільки саме політв'язнів буде звільнено і скільки взагалі перебуває у совєтських тюрмах, концтаборах, психіятричних заведеннях КҐБ і таборах примусової праці.

Справа політв'язнів виникла під час пресової конференції канцлера в Москві, після того, як він закінчив триденні переговори з генеральним секретарем ЦК КПСС і головою Президії Верховної Ради СССР Міхаілом Ґорбачовим, а також з іншими совєтськими високими представниками компартії і уряду. Німецька делеґація і сам канцлер Г. Коль були задоволені перебігом розмов, підписанням численних догоорів Західньої Німеччини з Совєтським Союзом про співпрацю на різних відтинках, від культурної починаючи і на економічній і торговельній кінчаючи. Коль підкреслив, що його приїзд і розмови в Москві не тільки відкрили нову сторінку у відносинах між ФРН і СССР, але відновили повністю політику детанту, яка повинна принести обопільні користі для Заходу і Сходу.

„Ми оцінюємо наш приїзд і наші зустрічі й розмови оптимістично і реалістично", — заявив Коль, а його численні асистенти і дорадники вміжчасі знайомили присутніх журналістів з підписаними договорами в ділянках культури й науки, торгівлі на велику скалю і виміни студентами.

Увага однак скоро була скерована на політичних в'язнів, як тільки канцлер Г. Коль заторкнув цю справу, яка все ще є справою загального зацікавлення на Заході і від якої багато залежить чи західньо-східня співпраця буде реальною, чи ні. Крім того Міжнародна Амнестія і групи нагляду за виконанням Гельсінкських угод в СССР і сателітних країнах стараються, щоб справа політв'язнів все була живою і актуальною під час численних переговорів між урядами західніх демократичних країн і східнім бльоком. Чимало для реалізації цієї справи, а конкретно звільнення в'язнів, зробив президент ЗСА Роналд Реґен, Адміністрація якого час-від-часу передавала совєтським дипломатам списки політв'язнів з вимогою звільнення їх з ув'язнення. Він (Президент ЗСА) виступав також в обороні Церков і релігійної свободи. Міжнародна Амнестія в останньому звідомленні каже, що в СССР перебуває у в'язницях і концтаборах 234 політичні в'язні, в тому числі понад 60 у психіятричних заведеннях. Серед політичних в'язнів є 52 в'язнів сумління, які були засуджені за недозволену релігійну активність.

Очевидно, Ґеннадій Ґерасімов, представник міністерства закордонних справ СССР, категорично відмовився назвати число політичних в'язнів, але признався, що таких осіб є „кілька тузенів".

Представники Державного департаменту у Вашінґтоні прийняли повідомлення з Москви скептично, в кожному разі обережно, без жадних коментарів. Один з речників Державного департаменту, який не бажав бути названий по імені, заявив, що треба сумніватися чи совєти звільнять усіх тих осіб, що ми їх на Заході зараховуємо до політичних в'язнів. Покищо совєтські представники признаються тільки до 48 осіб, засуджених за політичні проступки. Чимало осіб, навіть української національности, були засуджені на підставі кримінальних кодексів і в число політичних не зараховуються. У Вашінґтоні думають, що СССР звільнить 48 осіб, про яких говорив у ЗСА Едуард А. Шеварднадзе під час свого недавнього перебування.

ВІДКРИТТЯ МОНАСТИРЯ, ЧИ... ВІЙСЬКОВІ МАНЕВРИ?

Ню Йорк (ПС УГС). — Пресова Служба Української Гельсінкської Спілки отримала датоване 3-ім вересня звернення групи віруючих греко-католиків із села Гошова Долинського району Івано-Франківської области.

Автори звернення нагадують, як по-ґанґстерськи була анульована Греко-Католицька Церква в Західній Україні. Підкреслюють, що після виходу забороненої Церкви із підпілля гоніння проти неї посилилися, не зважаючи на часи гласности і демократизації. Наводять приклади переслідувань за останні два місяці: використання армії і міліції для бльокування (як у Грабівці Калуського району); адміністративні арешти греко-католицьких священиків за богослуження, як за хуліґанство, (як було недавно із священиком Михайлом Гаврилівим); брудна пропаґандистська кампанія проти греко-католиків у пресі, в публічних лекціях, у школі; виклики священиків та релігійних активістів в прокуратуру і КҐБ, винесення їм офіційних попереджень (як членові комітету захисту УКЦ Степанові Хмарі); підтягування Богослужінь під недавній антидемократичний указ про мітинги та демонстрації і великі штрафи за них; штрафування за встановлення ювілейних хрестів на честь тисячоліття хрищення України, як це було в селі Іванівці Богородчанського району; нищення каплиць, збудованих на честь цього ювілею, тощо.

Основна увага авторів звернена на відкриття 23-го серпня в Гошові, де всі жителі є греко-католиками, монастиря Російської Православної Церкви. Як пишуть жителі Гошова, „це була запляновано провокація, розрахована на конфлікт з метою звинуватити нашу Церкву в непокорі. Перед відкриттям монастиря в селі навіть організували медпункт, де черґувала машина швидкої допомоги, чекаючи потерпілих. До монастиря було стягнуто міліцію з цілої Івано-Франківської області. Враження було таке, ніби у нас в селі міністерство внутрішніх справ проводить військові маневри. Але на провокацію віруючі села не піддалися. А хто її готував, сумнівів не було: приготуваннями до православної відправи керував мало не весь райвідділ КҐБ, на чолі із своїм начальником Акініним. Бачили там і працівників обласного, а може і республіканського КҐБ. Стало відомо, що Архиєпископ Макарій на відправу в греко-католицький Гошів спочатку їхати боявся, але йому пригрозили: „Не будете з нами співпрацювати, то ми дамо волю католикам — і ви залишитеся тут без жадного парафіянина".

Далі віруючі з Гошова розповідають, що до церковної „двадцятки" у селі не заґітували жадного віруючого, „і на свято смішно було дивитися, як прибирав церкву і запалював свічки представник атеїстичної влади — голова Гошівської сільради".

„Одна з найголовніших причин відкриття владою російського православного монастиря, — як вважають жителі Гошова, — це те, що півтора місяця тому, 16-го липня, тисячі українських греко-католиків зійшлися до Гошова і здійснили хресний похід на Ясну гору до монастиря, де католицькі священики висвятили закритий офіційно собор — і цілу ніч там відбувалася відправа на честь тисячоліття хрищення України. Після цього все місцеве начальство дістало згори, образно кажучи, по вухах і наказ не допускати більше нічого подібного. А районова газета надрукувала статтю, де ювілейні святкування на Ясній горі назвала протизаконним зборищем, влаштованим „деякими попами-самозванцями".

На закінчення жителі села Гошів від себе та від інших українських греко-католиків звернулися за підтримкою до демократичної громадськости світу, а також до демократичної преси, покладаючи особливі надії на широку гласність.

В АМЕРИЦІ

СПЕЦІЯЛЬНИЙ ПРОКУРАТОР для ірано-контра афери Лоренс Волш погодився на відкинення одного з 16-ти обвинувачень проти Олівера Норта, але в той самий час обвинуватив його у „кампанії брехні та облуди". Він наполегливо переконував суддю Ґерґарда Ґессела, щоб цей не погодився на внесення оборонців О. Норта про відкинення інших оскаржень щодо неправдивих зізнань О. Норта перед Конгресом.

ЛЯБОРАТОРІЯ ПУБЛІЧНОЇ опінії при Північно-іллинойському університеті перевела опити серед населення для Крайової наукової фундації та дійшла до висновку, що пересічне населення ЗСА є науково неписьменними, тобто не зуміли відповісти на прості питання з фізики, хемії чи біології. Для прикладу навели, що на запит чи сонце крутиться довкола землі чи земля довкола сонця, 21 відсоток відповіли неправильно, а 7 відсотків заявили, що не знають. Результати опитів ще не точно обраховані, але з дотеперішніх підрахунків виявляється, що 93 до 95 відсотків осіб, які брали участь в опитах не знають підставових слів чи висловів точних наук, ані не розуміють важливости цих наук.

ВІДОМА В ЦІЛОМУ СВІТІ дитина-акторка Ширлі Темпл, а тепер 60-літня бабуня Ширлі Темпл-Блек написала свою автобіографію, що її видало видавництво МкҐро Гілл п.н. „Дитина-зірка". На запит кореспондентів що спонукало її до писання, вона відповіла, що хотіла „правдиво увіковічнити факти свого життя", в першу чергу для своїх дітей. Дальше вона розповідає, що в цій нею написаній біографії є дві теми: „моя велика любов до акторської професії та моя велика любов до моєї матері, і саме ця остання ніколи не була правильно насвітлена в тих 12-ох моїх біографіях, написаних продовж років різними авторами".

ЗГІДНО ЗІ СТАТИСТИЧНИМИ даними біля 300,000 еспаномовних іміґрантів приїжджають кожного року до ЗСА, а зокрема до західніх і полудневих стейтів і саме в цих околицях еспанська мова починає витіснювати англійську. Тому багато американських громадян починають поновлювати боротьбу за офіційне визнання англійської мови в Америці та її вживання в урядово-публічному житті, твердячи, що вони починають почуватися чужинцями у своїй рідній країні. З огляду на це, в Арізоні, Кольорадо і на Фльориді в цьогорічному голосуванні 8-го листопада буде визначатися, що мова англійська є офіційною урядовою мовою.

У СВОЇЙ ПРОМОВІ ДО РАДИ світових справ, директор Сі-Ай-Ей Вілліям Вебстер заявив, що поширення хемічної зброї серед країн Третього світу є дуже великим і загрожує світовому мирові. Для прикладу він сказав, що Лівія „будує одну з найбільших фабрик хемічної зброї". Наводячи цей приклад, він сказав також, що на Близькому Сході це може переважити балянс сил, особливо тому, що там кожне місто стоїть під загрозою хемічної зброї від тих країн, які її мають.

У ВІВТОРОК, 25-ГО ЖОВТНЯ Ц.Р. президент Роналд Реґен видав наказ про заборону в'їзду до Америки більшості нікараґуанських державних урядовців та інших сандіністських чиновників. Ця заборона не включає дипломатів, призначених до ООН, чи до їхньої амбасади в ЗСА, це однак включає всіх тих державних працівників Нікараґуа, які мали зустрічатися з конґресменами, давати виклади чи зізнання в американських судах в комерційних справах тощо.

У СВІТІ

У МОСКОВСЬКІЙ РЕЗИДЕНЦІЇ амбасадора З'єднаних Стейтів Америки Джека Матлока, у так званому Спасогавзі, відбулась церемонія і прийняття з приводу вручення академікові Андреєві Сахарову грамот про прийняття його у почесні члени Американської академії мистецтва й літератури. Повідомлення про цю церемонію подали деякі совєтські газети, в тому числі газета „Московскіє Новості", помістивши також фотознімку вченого.

ПОЛЬСЬКИЙ УРЯД ПРЕМ'ЄР-міністра Мечислава Раковського запропонував представникам підпільної „Солідарности" почекати із започаткуванням переговорів на вищому рівні і спочатку вести розмови про усунення перешкод, які стоять на шляху до повних переговорів. Профспілка „Солідарність", діяльність якої заборонена законом, відкинула пропозицію уряду і ціла справа, як то кажуть, зависла в повітрі. Справа переговорів виникла у зв'язку з недавньою розмовою Леха Валенси з міністром внутрішніх справ ген. Чеславом Кіщаком, а інформації для кореспондентів дав представник уряду Єжи Урбан.

ПРЕСОВЕ АҐЕНТСТВО „ФРАНС-ПРЕСС" повідомило з Ісламабаду, столиці Пакістану, що афганські антикомуністичні повстанці-муджагедіни оточили і обстрілюють з ракет, мінометів і тяжких скорострілів летовище в Кандагарі, другому по величині місті в Афганістані. Виглядає, говориться в повідомленні, що муджагедіни приготовляються до захоплення летовища, на якому є чимало складів зі зброєю, амуніцією, військовим вирядом та харчами. Недавно з Кабулю в Кандагар були послані урядові військові частини комуністів, але сила повстанців така велика, каже кореспондент „Франс-Пресс", що потрібно б прийнаймні дивізії війська, щоб стримати їх від запланованої атаки на Кандагар.

ЗАХІДНЬОНІМЕЦЬКИЙ КАНЦЛЕР Гильмут Коль, який відбуває свою чотириденну візиту в Совєтському Союзі, прийняв на спеціяльній авдієнції і гостив вечерею відомого правозахисника, тепер регабілітованого академіка Андрея Сахарова. Зустріч відбулася у приміщеннях німецької амбасади в Москві. Сахарова вітали також інші супроводжаючі канцлера до СССР особи. Рано, 25-го жовтня Г. Коль поклав вінок на могилу невідомого вояка біля кремлівської стіни. Позатим він відбув довшу розмову з головою Ради Міністрів СССР Ніколаєм Рижковим і третій раз розмовляв з Міхаїлом Ґорбачовим, генеральним секретарем ЦК КПСС і головою Президії Верховної Ради СССР. Виглядає, кажуть політичні спостерігачі, що М. Ґорбачов пропонував канцлерові Колеві змінити статус Берліну і налагодити більш приязні відносини між ФРН і Демократичною Німецькою Республікою. Це, на думку деяких дипломатів, мавби бути перший крок до майбутніх плянів об'єднання обидвох частин Німеччини в одну державу.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник Ukrainian Daily
FOUNDED 1893
Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays Mondays and holidays by the Ukrainian National Association Inc. at 30 Montgomery Street Jersey City N.J. 07302
Svoboda (201) 434-0237 UNA (201) 451-2200
Subscription 1 year — $40.00 6 months — $22.00 3 months — $12.00
UNA members 1 year* — $15.00 Change of address — $1.00 Make check or money order payable to Svoboda
Postmaster Send address changes to
Svoboda 30 Montgomery Street Jersey City N.J. 07302
Tel (201) 434-0237 (201) 434-0807 (201) 434-3036
Second Class Postage paid at Jersey City N.J.
Передплата на рік $40.00 на півроку — $22.00 на 3 місяці — $12.00
Для членів УНСоюзу $15.00 річно За кожну зміну адреси — $1.00
Чеки і money orders виставляти на "Svoboda"
P.O. Box 346 Jersey City N.J. 07303

Кінець нарад 100-го Конґресу

У минулу суботу, 22-го жовтня 1988 року скінчив своє існування 100-ий з черги Конґрес ЗСА, який перейде до історії разом із історичною ерою Роналда Реґена. У першій каденції Реґена 100-ий Конґрес був для Реґена кращий, бо у Сенаті більшість становили республіканці. У другій каденції урядування Президента обидві палати опинилися у руках демократів, які, бувало, виявляли явну ворожість супроти Президента, стараючися навіть здискредитувати його, як ось при розгляді т. зв. афери Іран — контрас — засекречений продаж транспорту зброї ворожому Америці Іранові. Хоч спроба не вдалася і Роналд Реґен зберіг свою надзвичайну популярність у народі, співпраця між Білим Домом і Капітолем ішла, як „по груді". Однаково лідер демократичної більшости в Сенаті демократ Роберт Бирд, як і голова республіканської меншости сенатор Боб Долл прославляли вислід нарад 100-го Конґресу, але між справами, що їх він поладнав, знаходиться і схвалення 18 більйонів дол. на прочищення засмічених вод — всупереч двократному вето Президента.

Із довжелезного списка справ, що їх поладнав цей Конґрес, варто згадати тільки деякі, актуальні для широкого кола громадян. Ось так, покращано опіку над хворими постільки, що Медікер, яким користуються старші люди, покриватиме всі кошти шпитального лікування після вплати пацієнтом 564-ох дол. Це для бідного поважна сума, але гірше було раніше, коли шпитальні рахунки сягали тисячі долярів. Зреформовано взагалі систему опіки над громадянами, так званий Велфер. Призначено 800 мільйонів дол. спеціяльно на боротьбу проти смертельної недуги АІДС. Адміністрацію справ ветеранів піднесено до ступня окремого державного ресорту, себто, — створено окремий, до тепер неіснуючий, Секретаріят. Заборонено курення цигарок у літаках над територією ЗСА у летах не довше, як дві години. Рішено створити окремий Секретаріят з широкими повновластями для його голови — для боротьби проти імпорту, продукції і продажу наркотиків, — ця постанова пішла подекуди по лінії бажань віцепрезидента Джорджа Буша, який заповів був, що у випадку його вибору — він доручить кампанію проти наркоманії своєму віцепрезидентові. Ратифіковано договори між ЗСА і СССР у справі обмеження чи пак редукції частини збройного арсеналу та висловлено бажання продовжувати такі переговори, націлені на редукцію інших родів зброї, зокрема суходільних на території Европи.

Про баланс восьмирічної праці Роналда Реґена треба буде писати аж після 8-го листопада, себто вибору нового президента, чи пак аж з початком січня 1989 року, коли за традиційним звичаєм Роналд Реґен їхатиме разом з новообраним президентом до Капітолю, щоб бути присутнім при заприсяженні того його наступника. Покищо можна тільки обмежитися до ствердження, що в минулих восьми роках, зокрема, у двох останніх, коли відбулися вибори конґресменів, традиційна боротьба за примат влади між екзекутивною владою, себто Білим Домом, і законодатною, Капітолем, продовжувалася безупину. Ця боротьба характеризувала розбіжність між політичними ідеологіями двох керівних американських партій: Демократична партія зближена дещо до соціялістичної концепції зосереджування в руках Уряду якнайбільшої влади, під час, коли Республіканська партія вважає, що уряд повинен служити народові, що у практиці висловлюється у якнайменшій контролі урядом над приватною ініціятивою, приватною продукцією і розподілом та приватним суперництвом у розвитку всіх ділянок культурного і господарського життя. Коли Президент і його Уряд були республіканцями, а обидві палати Конґресу були під контролем демократичної більшости, обидві сторони мусіли проявляти велику терпеливість у пошукуванні компромісу у кожній справі, які опинювалася на черзі нарад Конґресу. Вину за астрономічний дефіцит державного бюджету Реґен приписував демократам у цьому останньому і минулих Конґресах. На цій останній сесії змінено дещо податковий закон з 1986 року, вставивши 4 більйони і 100 мільйонів дол. у рубриці прибутків з податків на найближчих три роки, — чи вдасться зберегти суму податків в цих межах — виявить дійсність.

З персональних справ — газети підкреслюють факт відходу з політичної арени сенатора Джана Стенніса, демократа з Міссісіпі, який із своїх 87 років життя — 40 років перевів у Конґресі.

Степан Женецький

ЧИ НОВА „ВЕСНА НАРОДІВ" У СХІДНІЙ ЕВРОПІ?

II.

Їх болгаризують в цей спосіб, що насилу замінюють їхні турецькі прізвища на болгарські. (Так само робили москалі за царської Росії, а й тепер роблять московські комуністи-нацисти з українцями: з Ворошила — зробили Ворошилов, з Олександріва — Олександров і т. п. — СЖ).

Західні совєтологи, а між ними також згадуваний вище Бжезінскі, припускають, що відродження націоналізму серед поневолених Москвою народів, несе з собою загрозу процесові поступових змін у Східній Европі. У нещодавній промові Роберт Ґейтс, заступник директора Американської Центральної Розвідки, заявив, що неспокої у Східній Европі, які можуть вийти з-під контролі Москви — „становлять собою безпосередню загрозу для Ґорбачова, і це є однією з небезпек, яка може причинитися до його скорого усунення від керми в Кремлі".

Західні спостерігачі пишуть, і на нашу думку зовсім вірно, що частинно вияви націоналізму в так багатьох країнах Східньої Европи, та до того часу толеранція їх урядами, випливають із частинно зменшеної політичної контролі і свобіднішої комунікації (більша свобода преси, слова, зібрань тощо), а це в свою чергу стається завдяки збільшеній гласності, тобто відкритості.

Совєтський Союз і інші комуністичні країни Східньої Европи, вже від років переходять великі економічні кризи, які спричинилися до того, що їхні ватажки шукають інших способів, як затримати політичну контролю, тобто владу. Тепер ті країни, головно Совєтський Союз, стали придобрюватися до ніби вже „присмиреного тигра", націоналізму, а сам Ґорбачов подав приклад із його потуранням національних рухів серед балтицьких народів.

Польські комуністи хочуть притягнути польський народ до співпраці, обіцюючи (покищо тільки обіцюючи) леґалізацію „Солідарности". (Цікаво, що Валєнса, хоч знає добре хитрість комуністів, пішов на ці обіцянки і казав припинити страйки робітників, які напевно були б спричинили упадок режиму Ярузельського, або ще й гірше, були б довели до заворушень у Польщі. — СЖ).

У Юґославії, сербський націонал-комуніст, Слободан Мілосевіч, мабуть, щоб також відвернути увагу сербів від економічних недостач і безробіття, почав кампанію проти албанської та інших національних меншин.

Серед комуністичних можновладців панує теж думка, що аби заспокоїти національностеві почуття, треба їм дати трохи більшу релігійну свободу.

І так: Ґорбачов, плянує видати закон, щоб поширити права Церкви; він також покищо тільки пообіцяв (на ша українська народна приказка каже: „обіцяв пан кожух — тепле його слово"), що леґалізує Українську Католицьку Церкву. Але про леґалізацію Української Православної Церкви він ще досі навіть жодної обіцянки не дав; а не зробив він того, мабуть, і тому, що православні українці не дуже настирливо, ні в краю, ні у вільному світі, не домагаються її відновлення, як це роблять українські католики.

Польські комуністичні ватажки провадять переговори з Ватиканом про Конкордат.

Комуністи Східньої Німеччини злагіднили своє відношення до сильно націоналістично наставленої Німецької Євангельсько-Протестанської Церкви.

Серед комуністичних ватажків Східньої Европи панує надія, що заграванння на націоналістичних почуттях буде працювати як запобіжний клапан безпеки кудою буде відходити напруження, а за той час комуністи виграють на часі для передання своїх реформ.

Але інші европейські комуністи, головним чином з-поза режимових кіл у це, не вірять.

Мілан Джілас, довголітній близький співпрацівник Тіта, що є тепер головним дисидентом в Юґославії, висловився про це так в одній розмові із західніми кореспондентами в Беоґраді: „Це є тільки тимчасова передишка перед новою кризою". „Але, — він додав, — кризу не можна стримати.

Цитуючи вислів Алексіса де Тосквіля, він закінчив:

„Абсолютистичні системи є так довго сильні, доки вони є абсолютистичні. Коли ж вони почнуть реформуватися — то вони пропадуть. Але вони також не можуть оминути реформи — бо інак ще вони експльодують".

Зрозуміліше, по-українськи, можна сказати так про спроби реформ комуністичної системи: „чи круть, чи верть, — а комунізмові прийде смерть".

З ЖИТТЯ І ЗНАННЯ

Редаґує Лев Яцкевич

75-ліття монтажної стрічки

У цьому, 1988 році світ відзначає три ювілеї: 2,000-ліття заснування міста Страсбурґу, 1000-ліття християнства Руси-України та 75-ліття інсталяції мобільної монтажної стрічки.

Хоч цей, третій ювілей наймолодший, він причинився найбільше до піднесення життьової стопи людини, започаткувавши масове виробництво, що стало світанком II Індустріяльної революції.

Цей світанок став дійсністю 9-го жовтня 1913 року в автомобільній фабриці Генрі Форда, розташованій в Гайленд парку, в стейті Мишиґен. Цю фабрику, на 10,000 робітників побудував Форд у 1910 році для приспішення продукції своєю історичною моделю „Т" зв. популярно „tin lizzie" (бляшано ящірки), яка своєю дешевою ціною та великою витривалістю започаткувала в ЗСА великий попит на цей автомобіль.

Ціна першої „бляшаної ящірки" в 1909 році дорівнювала 850 дол., у 1912 році 600 дол. в 1918 році — 450 дол., а в 1924 році — 290 дол. Вона мала форму літери „Т" і на вид, була погана, але своєю низькою ціною та сильною побудовою зуміла зробити перелім у настанові і середнього американця до автомобіля, як до дорогої іграшки для багатіїв та, після виелімінування коня, зробити його засобам масової комунікації убогішої верстви населення. У висліді, попит на „бляшані ящірки" став удесятеро більший ніж його продукція, не зважаючи на всі зусилля Форда та 10,000 робітників, щоб зменшити цю розбіжність. Виявилося, що причиною малої видайности новозбудованої фабрики, була повільність монтажу автомобілів, який досі виконувано поштучно.

У цьому процесі підвіззя (шассі) автомобілів ставляли рядом на дерев'яних козлах, до яких поступово підходила бригада кваліфікованих механіків та вмонтовували в них потрібні складові частини автомобіля.

Остаточно, після довших експериментів, технічне керівництво фабрики вирішило впровадити дві зміни: рухому монтажну стрічку та взаємозамінні частини автомобіля. Рухома монтажна стрічка становила свого роду конвоєр, який з певною усталеною швидкістю довозив до кожного робітника потрібні складові частини монтованого автомобіля, усталюючи в той спосіб час монтажу. При замінних частинах, цебто оброблених до точно визначених специфікацій, чи вживаючи технічного язика, толеранції, вони не вимагатимуть жодних допасовувань і тому їх може монтувати до шассі, некваліфікований чи напівкваліфікований робітник. Користь з тих двох поліпшень потрійна і збільшення швидкости монтажу, а з ним збільшення виробництва фабрики та зменшення коштів побудови автомобіля.

Впровадження тих двох інновацій до фабричного виробництва змінило докорінно всю індустрію, не тільки в ЗСА, але в цілому світі, зумовляючи її драматичне переставлення з дрібного верстатного до фабричного виробництва, домінованого масовою продукцією дешевих товарів першої потреби для виринаючої середньої верстви.

І хоч, як неправдоподібно це звучить, впроваджені зміни в методах виробництва змінили характер XX сторіччя у більшій мірі, ніж наприклад, атомна бомба чи модерний компютор. В основі, не є важливе, хто винайшов рухому монтажну стрічку, Форд чи хтось інший. Заслугою Форда є те, що він заініціював цю зміну, заангажував потрібний технічний персонал та платив йому за його доступні досліди та експерименти, які стали предтечами сьогоднішніх дослідних відділів, без яких жодна поважна виробнича фірма світу не може існувати ані конкурувати з іншими. Мало цього, він саморобний механік, син фермера з Дірборну був візіонером майбутности та вмів оцінити вагомість та вартість робітничого світу і тому, без жодної зовнішньої сполуки, збільшив заробітну платню своїм робітникам з 3-ох дол. на 5-долярів на день, що в тому часі вважалось революційною сенсацією. Що його рішення було правильне, свідчить драматичний зріст річної продукції його автомобілів, які в році 1912 дорівнювали 82,000, в році 1913 — 189,000, а в році 1914 — 231,000.

(Закінчення на стор. 4)

Анна Білик

КИЇВСЬКЕ КҐБ І ПЕРЕБУДОВА ТА ГЛАСНІСТЬ

Минулого вересня українські совєтські газети широко розписалися про пресову конференцію КҐБ у Києві стосовно українського націоналістичного руху. Пресовою конференцією так захопилися всі, що й забули про перебудову й гласність. Навіть під сучасну пору ще найбільше об'єктивна „Літературна Україна" надрукувала величезну інформаційну статтю про небезпеку українського визвольного руху для українського народу. Київське КҐБ зробило такий галас навколо українських націоналістів, що навіть московська „Правда" та „Известия" про це звітували.

Зміни в Політбюрі та на чолі СССР не захопили так українських писак, як „небезпека" українського визвольного руху. Все це відбувається в Україні в часі т. зв. посиленої перебудови і гласности Українські совєтські газети ще ні одним словом не згадали, що на Україні після оголошення в Москві перебудови і гласности досьогодні не дійшло ні до однієї персональної зміни в українській КП чи керівництві республіки. Преса часом критикує застій совєтського суспільства, зятя Брежнєва поставлено перед суд в Москві, а в Києві і на Україні далі сидять найкращі представники „застою"! Саме про це повинна була б розписуватися українська совєтська преса, але це було б небезпечним для Щербицького та його банди, шефа КҐБ та його злочинців. Щоб відвернути увагу громадськости України від актуальних питань, то краще зробити напад на українських націоналістів, які не можуть на свій захист сказати і слова, а КҐБ вже не раз виявилося майстром у підсуванні брехні. Продовження застою в Україні може лише тимчасово врятувати голови нащадків Кагановича й Брежнєва на Україні. Бо постійна брехня КҐБ уже дуже білими нитками по чорному шита, і обдурювати та залякувати українську громадськість українським націоналізмом неосталіністам в Україні вдаватиметься все менше.

Звичайно, з усіх союзних республік Українська після РСФСР найбільша, і в ній найбільше віддзеркалилася сталінсько-брежнєвська антигуманна епоха. Українська нація належить до найбільших жертв і спустошень свавілля кагебістських виконавців. Саме тому, що про жорстокі вчинки КҐБ і зокрема в Україні все більше появляється фактів, які не можна заперечити, то фахівці сталінського деспотизму вирішили застосувати старий трюк, притримуючись народного прислів'я: в чужому оці бачить порошинку, а в своєму кола не бачить! В часі, коли біля Мінська виявили масові могили на понад 100,000 жертв яких стратили руки КҐБ, в Києві вирішили викрити велику заслугу КҐБ перед українським народом і світом — КҐБ рятує Україну від українських патріотів!

Прислужні писаки розписались широко про диверсійну небезпеку українського буржуазного націоналізму, бо це дає змогу хоч на якийсь час забути про те, що основна небезпека для українського народу залишається й надалі в нащадках Кагановича й Брежнєва, нищівні дії яких призвели українську мову на край занепаду, українську культуру майже викреслили з українських міст, позбавили народ історії й віри, і ці нащадки за допомогою того КҐБ, яке такими чорними успіхами вславилось на Україні, під сучасну пору безкарно далі нищать Україну.

Отож, не туди ви тицяєте пальцем, „товариші" писаки! Пригляньтесь нарешті до України, шукайте в ній злочинців і боріться проти них, тільки таким шляхом можна боротись проти кривд заподіяних українському народові. Бож небезпека для українського народу не в українському патріотизмі, а сталінсько-брежнєвській забріханості!

Степан Радіон

ЮВІЛЕЙ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО ТРУДІВНИКА

(До 70-ліття і 50-ліття педагогічної, культурно-освітньої й громадсько-політичної діяльности професора емерита д-ра Миколи Степаненка)

II.

У грудні 1981 року, скінчивши 63 роки життя, перейшов на емеритуру, щоб присвятити більше часу науково-дослідній, громадсько-політичній, журналістично-письменницькій і церковно-релігійній діяльності та родинним справам, що майже завжди були „на другому пляні" через відірваність від дому (праця в Мишиґені, за 700 миль від „домашнього вогнища") і через щорічні відвідування науково-культурних центрів на Американському континенті, в Европі й у Австралії.

Сфера літературознавчих і критичних зацікавлень ювілята охоплювала значне коло тем і визначних імен: Григорій Сковорода, Леся Українка, Тарас Шевченко, Василь Стефаник, Іван Котляревський, Сергій Єфремов, Симон Петлюра, літературна критика в Україні після „шестидесятників", Олесь Гончар та інші. Безпосередня професійна діяльність у вужчій галузі славістики невідкличні вимоги американського академічного світу — „паблиш ор периш" — змушували ювілята опрацьовувати й чужинецькі теми: проза Сєргєя Кличкова, критична діяльність Ніколая Страхова, поезія М. Кузміна, творчість А. Солженіцина, що з ним мав цікаве листування, Йосіп Абрам — словінський перекладач Тараса Шевченка тощо.

На жаль, дотепер ще не упорядкована бібліографія його наукових праць, книжок і брошур, статтей, есеїв, нарисів, рецензій і спорадичних літературних творів (новелі, поезії). Вона складала б кількасот позицій, що були друковані окремими виданнями, або появлялися в альманахах, журналах і часописах. Серед більш помітних назвемо такі: календарі-альманахи органу УНСоюзу „Свобода", журнал „Арка", збірник „Слово", журнал „Листи до Приятелів", а також журнали: „Визвольний Шлях", Молода Україна", „Віра", „Наші Позиції", Оборона України", „Рідне слово"; часописи: „Наше життя", „Українські вісті", „Прометей", „Український Прометей", „Свобода", „Мета", „Америка", „Український Голос", „Вістник", „Вільна Думка", „Українська Думка", „Батьківщина", „Національна Трибуна", „Вільне Слово" й багато інших. Деякі з цих писань були друковані під прибраними іменами й криптонімами. Окремо треба згадати й видавничу діяльність ювілята, що відновив у ЗСА Видавництво „Україна", підтримуване коштами Братства Українських Державників-Самостійників — послідовників Симона Петлюри, що його він дотепер очолює. У цьому видавництві за редакцією д-ра М. Степаненка, вийшла посмертна збірка поезій Миколи Ковальського „Етюди", Н. Й., 1978; ювілейний збірник до 60-тиліття професора Миколи Степаненка під назвою „Шосте коло" і два випуски „Петлюріяни".

Протягом двох каденцій професор Микола Степаненко був головою Українсько-Американської Асоціяції Університетських Професорів і довголітнім членом її управи та заступником голови й секретарем; належав до американських і міжнародних мовознавчих, літературознавчих, славістичних і академічних об'єднань та установ. Дуже активною й плідною була його діяльність на становищі керівника секції Слов'янських і Східньо-Европейських студій Мишиґенської Академії Наук, де, мабуть уперше в американському академічному світі були прочитані наукові доповіді про Симона Петлюру. В 1978 році Наукове Товариство імени Тараса Шевченка присвоїло докторові Миколі Степаненкові звання дійсного члена (в УВАН роками десять лежать його папери й документи для присвоєння подібного звання, бо дотепер він, на жаль, тільки „співробітник"...). Коли в серпні 1978 року декретом президента УНР була відновлена Українська Могилянсько-Мазепинська Академія Наук професор Микола Степаненко став її першим членом і секретарем, а згодом — заступником президента і секретарем.

У грудні 1945 року Микола Степаненко був серед засновників Мистецького Українського Руху, а пізніше репрезентував МУР у організаційній системі ЦПУЕН та був секретарем єдиного числа „Альманаху" цього мистецького об'єднання. Як активний журналіст завжди належав і належить до журналістичних об'єднань.

Досить докладні відомості про ювілята подають різні енциклопедичні англомовні й українські довідники: „Діректорі ов Амерікен Сколарс", „Діректорі ов Інтернешенел Біоґрафі", „Юкрейніенс ін Норт Амеріка", „Енциклопедія Українознавства" тощо.

Широковідома його громадська діяльність. Після Другої світової війни, влітку 1945 року, Микола Степаненко працював у культурно-освітньому відділі Українського Комітету в Мюнхені, а потім у цій таки ділянці в таборі „Карльсфельд", де був співосновником літературно-мистецького клюбу. Протягом наступних чотирьох років був дуже активним у системі Центрального Представництва Української Еміґрації в Німеччині — в керівних органах Обласного Представництва на Віртемберґ-Баден і в Головній Управі ЦПУЕН на становищі керманича Відділу Організації праці й господарства. Поселившись у ЗСА, включився в систему Українського Конґресового Комітету Америки (від 1951 року й дотепер) та в систему СКВУ: організатор і перший голова Ради для Справ Культури при Секретаріяті СКВУ і заступник голови — дотепер, а також член Комісії Голодового Геноциду при Секретаріяті СКВУ. До громадської діяльности додається ще й церковно-релігійна: протягом останніх років його обирають на різні становища до парафіяльних Управ у Сільвер Спрінґ-Вашінґтоні і в Сан Франціско та делеґатом на 12-ий Собор Української Православної Церкви в ЗСА.

Аж до липня 1987 року д-р Микола Степаненко був також вельми активним і заавансованим у справах внутрішньо-української політики, самовідречено працюючи спочатку в Організаційному Бюрі Української Революційно-Демократичної Партії, а після Першого З'їзду (Регенсбурґ, 1947 р.) і до Дев'ятого З'їзду УРДП (Торонто, 1987 р.) незмінним членом Центрального Комітету, членом Секретаріяту, заступником генерального секретаря, генеральним секретарем, головним секретарем і на завершення — почесним головою УРДП (від липня 1987 р.). В роках 1947-48-му брав участь у працях Підготовної Комісії для Реорганізації Державного Центру Української Народної Республіки й створення Української Національної Ради, а після Першої Сесії — секретарем Президії УНРади. У 1967 році на 6-й сесії УНРади його обрали віцепрезидентом Української Народної Республіки й на цьому становищі (також як голова Експозитури й Екзекутиви ДЦ УНР на американському терені) пробув до Дев'ятої Сесії в липні 1984 року.

У кожній ділянці нашого національного життя проф. Микола Степаненко був і залишається діячем повного, а не половинчастого, служіння; людиною викристалізованих і невгнутих самостійницьких та соборницьких принципів; носієм традиційно-християнських морально-етичних засад і чеснот. Зовсім зрозуміло, що такі особистості порівняно швидше вичерпуються фізично, вони бо за словами поета хочуть „за всіх сказати" й „за всіх переболіти"... Дуже часто це — спрямовані до вершин ідеалісти Дон Кіхоти, а не приземні споживачі Санчо Панзи.

У травні-червні 1985 року з вичерпаним здоров'ям д-р Микола Степаненко ще хотів жертвою послужити громаді Українських Самостійників у Канаді й попрацювати у видавництві „Тризуб" на становищі редактора „Українського голосу". Але задавнена хвороба серця примусила його залишити це аванґрадне становище й поважно зменшити навантаження та ритм улюбленої праці.

Переїхавши до сприятливого підсоння Каліфорнії (1987 р.) й дещо зміцнивши своє здоров'я, наш ювілят зовсім відійшов від т. зв. внутрішньо-української політики і присвятив рештки своїх сил і умінь науково-культурному й церковно-релігійному життю.

Тепер, готуючись до 40-ліття НТШ у ЗСА, він опрацьовує доповідь на тему „Тарас Шевченко у творах Павла Грабовського" (до 175-ліття з дня народження Т. Шевченка і 125-ліття з дня народження П. Грабовського), а для мюнхенського симпозіюму про Лесу Українку — розвідку про найбільшу драму Лесі — „Руфін і Прісцілла". Має в пляні написати статтю-спогади про сл. п. Андрія Гарасевича, незабутнього поета-побратима, і ювілейні згадки про інших улюблених письменників та діячів культури.

На закінчення повторимо влучну характеристику професора М. Степаненка, написану д-ром Я. Рудницьким 10 років тому й надруковану в ювілейному збірникові „Шосте коло":

> Здавалося б, що така багатогранна діяльність проф. Степаненка не залишить йому часу на родинне чи товариське життя... Щасливо одружений з панею Галиною Теодорівною він здійснює з нею ближчі й дальші подорожі.., що з'єднали їм багато приятелів.., хоч не бракує Ювілярові й противників. Відзначаючися вродженою толерантністю й тактом, він ніколи не „виходить з себе", а дає перевагу розсудкові й тим запобігає евентуальним конфліктам на більшу скалю. Треба при цьому відмітити й подивляти його „сенс ов юмор" — погідність духа,

(Закінчення на стор. 3)

Ювілей...

(Закінчення зі стор. 2)

що допомагає переходити крізь життьові Скилли й Харибди.

Проф. Степаненко — глибоко релігійний, має велике прив'язання до Української Православної Церкви, хоч шанує й респектує інші віровизнання в дусі сучасного екуменізму... Коли Франковий ідеал „цілого чоловіка" обхоплює багато прикмет, то здається наш Ювіляр в більшості їх має і вповні заслуговує на почесне звання „цілої людини".

З нагоди 70-ліття тернистого життєвого шляху й 50-ліття плідної та корисної діяльности інтелектуального трудівника бажаємо йому всього найкращого: дальших успіхів у праці для добра народу й України та многих літ життя в спокої, достатках і здоров'ї.

НЕ ЗВАЖАЮЧИ НА ЗАБОРОНУ комуністичного уряду, міської управи і міліції Будапешту, кілька сотень мадярів таки взяли участь в демонстрації, присвяченій 32-ій річниці мадярської революції в1956 році, придушеної гусеницями совєтських танків і густо скропленій кров'ю мадярських революціонерів. Під час мітингу виступали Тібор Пак і художник Роберт Палінкас, які після того були взяті під варту і формально заарештовані міліцією. Міська управа Будапешту мотивувала свою заборону тим, що демонст рація була антиконституційним виступом противників теперішньої комуністичної системи в Мадярщині.

Д-р М. Боднар — новий лікар в Чикаґо

З приємністю ділимося вісткою з українським громадянством в діяспорі, що в 1987 році сумівська громада в Чикаґо дістала нового лікаря д-ра Мирона Олега Боднара.

Д-р Мирон О. Боднар

Молодий доктор народився 24-го липня 1959 року в Чикаґо в родині відомого громадського діяча інж. Льва Боднара та фармацевтки Богданни Стадник-Боднар.

Д-р Мирон закінчив середню школу в Парк Рідж, а університетські студії з біології з кум лявде в Лойола університеті в 1981 році. Під час своїх університетських студій належав до передмедичного почесного товариства Альфа Епсільон Дельта та був активним у військовій програмі вишколу старшин під час останнього року.

Після градуації з Лойола університету працював два роки в гематологічній лябораторії в лікарні в Еванстоні з прицілом, щоб дістатися на медичні студії. Остаточно був прийнятий на медичні студії до двох шкіл та до медичної школи Чикаго, яку закінчив успішно в 1987 році, одержавши диплом доктора медицини.

Після градуації відробив він один рік практики в Медичному центрі Бомонта в Ел Пасо, Тексас, та тепер працює як лікар-капітан у військовому шпиталі в Південній Кореї, а з липнем 1989 року буде працювати у військовому шпиталі в Огаста, Джа.

Д-р Мирон Болнар є членом Американської медичної асоціяції та інших лікарських товариств і буде надійним членом УЛТПА.

Він є заручений з українкою-лікаркою Адріяною Стах з Манчестеру, Англія, яка тепер відробляє свою практику в Ліверпулі. Вони плянують побратися в серпні 1989 року.

З молодих літ д-р Мирон Боднар був активним членом осередку СУМ ім. Миколи Павлушкова в Чикаґо та брав участь у всіх таборуваннях на оселі Барабу в Вискансин. Крім цього відбув вишкільний табір СУМ в Елленвіллі, Н. Й., та був два роки комендантом відпочинкових таборів. Також здав матуру та закінчив два роки вищих курсів з українознавства в Барабу.

Сам він любить і займається спортом (лещатарством), фотографією, збиранням поштових марок та подорожуванням і бував вже в Ірляндії, Англії, Німеччині та Греції.

Слід ще згадати, що в родині Боднарів ще є двоє дітей: Богдан — докторант електронічної інженерії, та Уляна, що студіює медицину в Фолвей, Ірляндія.

На закінчення складаємо велике признання батькам, що так гарно виховали всіх дітей в українському патріотичному дусі, а молодому лікареві ґратулюємо і бажаємо якнайкращих успіхів в його професійному, громадському і родинному житті.

Д-р Павло Пундій

Сеньйори Філядельфії відзначили Тисячоліття

Філядельфійські сеньйори відомі з їхньої діяльности, головним чином у культурній ділянці. Нічого дивного, бо серед них є письменники, поети, мистці, музики, співаки, актори, композитори. Часто виступають теж дуже талановиті аматори, наприклад, у Філядельфії існує вокальне тріо сеньйорок, яке сміло може змагатися з молодими цього типу вокальними ансамблями.

11-го вересня ц.р., о 2-ій годині по полудні у великій залі Українського Освітньо-Культурного Центру філядельфійські сеньйори відзначили 1000-ліття християнства в Україні святковою програмою, що нею керувала Ірина Райнер, імпрезова референтка Товариства українських сеньйорів у Філядельфії.

Вже саме відкриття імпрези, що його довершила Ірина Райнер, створило святкову атмосферу. Ведуча привітала гостей, зокрема духовенство та президента УОК Центру д-ра О. Черника з дружиною й попросила о. крилош. Ярослава Шуста провести молитву. Після того Ірина Райнер прочитала вірш Оси „О князю наш, Володимире!". Слухачі захоплено сприйняли його, відчули в ньому правильність інтерпретації виконавця. З черги доповідь проф. д-ра Мирослава Лабуньки була глибоко продумана й заторкнула преважливі деталі найбільшої історичної події нашого народу із знам'ям всесвітнього значення.

Чергові точки програми проходили після обіду.

Вокальне жіноче тріо „Камея" у складі Іванни Осідач, сопрано, Наталії Пуйди, мецо-сопрано, Ірини Райнер, альт, і Наталії Вайда, фортепіяновий супровід, виконало „Коротке Славословіє", муз. о. Зенона Злочовського, та „О свята Ольго — святий Великий Володимире", слова й мелодія о. Мелетія Лончини в гармонізації о. Зенона Злочовського. „Камея" — милозвучні голоси гармонізують зі собою, вислідом чого є дуже добрий ефект. Бездоганна дикція добре впливає на якість виконання.

„Предкам у Дніпрі хрищеним" — блискучий вірш Володимира Біляєва читала Ліза Чепіль. Заслужена акторка до кожного свого сценічного виступу готується дуже солідно, що було видно в її виконанні, якщо звернути увагу на інтонаційну сторінку, логічні акценти включно до павз. Завдяки Лізі Чепіль, її подачі надхненного живого слова, перед нашими очима пропливав Бористен, поважом проходили наші першоохрищені прапредки, а в першу чергу ввижався нам Володимир Великий, отой, кому „співає Україна трисвятий псалом", що нас „з'єднав навік тризубом і хрестом".

„На веселці стоїть Мати Божа", слова Віри Вовк, муз. Мирона Федорова; „Богородице Пречистая до Твоєї ласки прибігаємо", слова богослужебні, муз. М. Федорова — виконав о. З. Злочовський. У виконавця широкого діяпазону баритон. Навчання вокалу зумовило, що голосову предиспозицію дедь-дедь помічалося. Леся Рудий (одинока несеньйорка у програмі) виявилася не лише добрим акомпаньятором, але й зразковим співвиконавцем.

Про значення УОК центру сказав декілька слів д-р Олександер Черник.

„Евхаристійна пісня", слова і музика о. З. Злочовського та „З неба поглянь, Маріє!", слова о. Михайла Перстятка, муз. о. З. Злочовського, виконало тріо „Камея" з участю о. З. Злочовського, чим закінчено мистецьку програму.

Завершуючи цю нотатку, слід привітати наших філядельфійських сеньйорів за їхній вклад у ювілейне відзначення Тисячоліття Хрищення України-Руси. Це, мабуть, одиноке Товариство Сеньйорів у діяспорі, що могло спромогтися на таку програму з цієї нагоди.

Рівнож слід відзначити, що рівень програми піднесли теж твори двох уже згаданих українських композиторів, сеньйорів із Філядельфії.

Вечір мав сценічний успіх. Ще досі в наших вухах бренять останні рядки Біляєвого вірша „Предкам у Дніпрі хрищеним" у виконанні Лізи Чепіль:

Рушаймо і ними ...
в тисячоліття друге.
Народжені у вірі предків знов,
І зникне темрява неволі і наруги,
Й засвітить ся Христові могуть і любов.

Яр. Климовський

СОВЄТСЬКЕ ПРЕСОВЕ агентство ТАСС повідомило, що Александра Безсмертних, який раніше займав пост керівника відділу в міністерстві закордонних справ для справ Північної Америки, назначили першим заступником міністра закордонних справ СССР. Отже Едуард А. Шеварднадзе дістав нового першого заступника. Безсмертних замінив на цьому пості Юлія Воронцова, назначеного на пост амбасадора в Афганістані.

Ділимося сумною вісткою з Приятелями і Знайомими, що після довгої недуги померла у Філядельфії, Па. в суботу, дня 22-го жовтня 1988 року

наша

ДРУЖИНА, МАМА, СЕСТРА, БАБУНЯ і ПРАБАБУНЯ

бл. п.

ІРЕНА СЕНКОВСЬКА

абсольвентка учительського семінаря, дружина пікаря, народжена 19-го листопада 1907 року у Львові в родині Антона і Михайлини Чайковських.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбудуться в четвер, 27-го жовтня 1988 р. о год. 8-ій вечора в похоронному домі Насевичів при 109 East Tabor Road у Філядельфії, та в п'ятницю, 28-го жовтня о год. 9:30 вранці із церкви Царя Христа при 1629 West Cayuga St., на український католицький цвинтар у Факс Чейс.

Залишені в глибокому смутку:

муж — ТЕОДОЗІЙ
дочка — МАРТА, з чоловіком ОСТАПОМ ТАРНАВСЬКИМ
син — АНДРІЙ з дружиною МАРІЄЮ
внуки:
МАРКО ТАРНАВСЬКИЙ, з дружиною ІЄЮ
МАКСИМ ТАРНАВСЬКИЙ, з дружиною УЛЯНОЮ
СОНЯ СЕНКОВСЬКА
правнук: ІВАНКО ПАСІЧНИК ТАРНАВСЬКИЙ
сестра — ЛЕСЯ, з чоловіком ЛЕВОМ ЯЦКЕВИЧЕМ і з родиною
братова — МАРІЯ ЧАЙКОВСЬКА з родиною

Замість похоронних поминок родина складає на Український Науковий Інститут Гарвардського Університету — 500 дол. і на Український Освітньо-Культурний Центр у Філядельфії — 500 дол.

У Вотервліті відбулося Марійське свято

У неділю, 2-го жовтня, в церкві св. Миколая у Вотервліті о. декан Т. Гуманицький і о. Я. Свищук відправили Молебень до Преч. Діви Марії. Отець Я. Свищук виголосив змістовну проповідь. Потім у залі українського клюбу відбулося свято Пречистої Діви Марії заходом Союзу Українок Америки Округи Південного Ню Йорку, 34 Відділу СУА в Коговзі та 99-го у Вотервліті. Голова Округи СУА Дозя Кушнір відкрила свято, вітаючи присутніх. Отець Я. Свищук провів молитву. Жіночий хор під проводом Я. Кушніра проспівав „Богородице Діво" М. Федорова, пізніше „Пречистая Діво Мати" Д. Бортнянського. Молоденький Християн Спяк продеклямував гарно зворушливу „Молитву українських дітей" М. Підгірянки. Дівчатка Адріяна, Ліда, Лариса Бойчуки і Таня й Люба Мандзії виконали на мистецькому рівні збірну деклямацію „О. Божа Мати" С. Кральки. Заслужена діячка Зиновія Білас з Коговзу прочитала доповідь про культ Божої Матери в українському народі. 50 літ після хрищення Київської Руси-України князь Ярослав Мудрий у 1037 році віддав свою державу під покров Богородиці. У Києві та в Україні було багато церков, присвячених Покровительці України. На Запорізькій Січі була церква св. Покрови. Коли москалі зруйнували Січ, то запорожці взяли з собою ікону Матери Божої. Командир УПА ген. Роман Шухевич-Тарас Чупринка віддав УПА під покров Богородиці. УПА святкувала свято як свій празник. Українські письменники й поети Т. Шевченко, У. Кравченко, Б. Лепкий, П. Тичина, Ю. Клен і багато інших причинилися до поширення цього культу. В Україні було багато чудотворних ікон Богоматери й відпустових місць, як Почаїв, Зарваниця, Гошів. Недавно Мати Божа з'явилася в церкві у Грушеві на Дрогобиччині в Західній Україні, що значно поширило культ Богородиці, зміцнило віру, що Мати Божа, Покровителька України, допоможе в поході до волі й самостійности.

Мішаний хор під проводом Я. Кушніра проспівав думу про Почаївську Божу Матір. Солісти В. Літинський і Люба Кушнір. Потім хор проспівав „Достойно" Д. Бортнянського, вкінці гимн 1000-ліття М. Федорова. Марійка Гарматій-Бойчук продеклямувала помистецьки поему Д.М. „Молитва до Св. Покрови" та подякувала всім виконавцям програми й гостям, що заповнили залю та довго оплескували всі точки програми, бо вповні заслуговували на це. Програму приготовила З. Білас. На закінчення ціла заля проспівали католицький гимн „О, спомагай нас". При каві й солодкому гості високо оцінювали точки програми, що залишила незабутні враження. Варто пригадати, що в Галичині було 250 церков, присвячених Богородиці.

Учасник

ПРЕДСТАВНИКИ ПОЛІТИЧНОЇ організації „Муджагедін хальк", які не погоджуються з політикою аятолли Хомейні і його прихильників, повідомили, що в останньому часі в Ірані, в різних містах, відбулись численні екзекуції, тобто вбивства політичних противників режиму Хомейні. Ці ж джерела говорять про розстріл понад 500 іранців, вина яких полягала в тому, що вони не хотіли на сліпо сприймати накидуваної їм силою ідеології хомейнівських „революціонерів" і домагалися збільшення свободи та підвищення життєвого рівня в країні. Названа група противників, головна квартира яких знаходиться в іракському місті Багдаді, написала формальне оскарження на режим Хомейні до генерального секретаря ООН Гавіє Переза де-Куеяра. Ці заходи сильно підтримала Міжнародна Організація, яка вислала окрему петицію до Ради Безпеки ООН.

ГРОМАДЯНИ КИТАЙСЬКОЇ Народної Республіки правоподібно дістануть тепер дозвіл відвідувати Тайван, але цю справу розглядає ще уряд в Пекіні. Такі поїздки китайців з материка на Тайван і навпаки були заборонені понад 39 років.

КОНТРОВЕРСІЙНИЙ РАБІН Меїр Кагане, який в недавньому минулому відмовився від американського громадянства щоб кандидувати до ізраїльського парляменту від малої скрайньо-правої партії, тепер знову хоче повернутись до З'єднаних Стейтів Америки і стати її громадянином. Як відомо, ізраїльський уряд не дав права М. Кагане більше кандидувати на посла парляменту і заборонив йому відвідувати окуповані землі на західньому березі ріки Йордан і смузі Ґази. Офіційні представники американського консуляту в Єрусалимі заявили кореспондентам АП про неможливість скорого полагодження цього прохання, але Кагане заявив, що він особисто поїде до Вашінґтону, щоб приспішити цю справу.

ДОТРИМУЮЧИСЬ ТРАДИЦІЇ колінопоклонства московським „царям", новий прем'єр-міністер Польщі Мєчислав Раковський, зараз після затвердженя його кабінету соймом, полетів до Москви і відбув там з генеральним секретарем ЦК КПСС і головою Президії Верховної Ради СССР Міхаїлом Ґорбачовим та іншими совєтськими керівниками довшу розмову. На летовищі в Москві Раковського вітав голова Ради Міністрів СССР Ніколай Рижков та інші офіційні особи. Після від'їзду Раковського в польських газетах появилась стаття головного комуністичного ідеолога Маріяна Ожеховського, у якій він запевняє кремлівських лідерів, що не зважаючи на лібералізацію і демократизацію, абсолютна партійна контроля ситуації в Польщі залишиться альфою і омегою польських комуністів.

ДЕПАРТАМЕНТ ЕНЕРҐЕТИКИ через довгі роки винагороджував мільйонами долярів контракторів, які керують фабриками виробу нуклеарної зброї не зважаючи на те, що ці самі фабрики не дотримувалися приписів безпеки для працівників і довкілля. Нагороди надавлося за зразкове ведення і виробництво на рекомендацію інспекторів департаменту.

ЧЕХО-СЛОВАЦЬКИЙ УРЯД заборонив всякі демонстрації, що їх плянували зорганізувати правозахистні групи з нагоди 70-річчя з дня проголошення Чехо-Словацької республіки. Празькі керівники також заборонили відбуття дискусійного вечора призначеного на 29-го жовтня неформальною організацією „Дискусійний клюб". Комуністичні керівники мотивували свою заборону тим, що вони, мовляв, турбуються охороною історичних місць і пам'ятників, що могли б бути знищені демонстрантами. Демонстрація мала відбутися на Вацлавській площі, прикрашеній багатьма пам'ятниками.

Сл. п. Стефанія Ворох

Тяжким періодом акліматизації у нових країнах поселення для української політичної еміґрації були 1949-1956 роки. Найтяжчі для професіоналістів-юристів, богословів, лікарів, учителів, фармацевтів, мистців, працівників сцени і пера та всіх інших з академічною освітою, набутою в Европі, для яких в Америці їхні дипломи, маґістерки і докторати не мали вартости паперу, на яких вони були видруковані, а мали сильну волю продовжувати працювати у своїх тяжко набутих професіях в чужих країнах.

Та, мабуть, в найтяжчій, а часом і безвиглядній, ситуації опинилися лікарі-стоматологи, від яких для одержання професійної ліценції вамагалося трирічних додаткових, дуже коштовних нормальних студій в американському університеті як передумову для допущення до остаточних кінцевих іспитів.

Умови прийняття на студії в американському університеті були жахливо дискримінаційні: дипломи колеґ зі східньої України взагалі не були признані, а з інших країн більшість американських університетів не прийняли аплікацій, а деякі „для ока" (так як Ню-Йоркський університет) з 200-300 аплікантів вибирали „на пробу" 10 аплікантів річно — тих з найвищими оцінками з попередніх студій в Европі. Кошти студій, оплати і інструменти, пожирали першого року навчання всі ощадності попередніх трьох років тяжкої фізичної праці, такої як ношення 200 фунтових металевих дверей на плечах у фабриці чи копання гробів на цвинтарі за... 62.5 цента за годину. Університет не давав жадних фінансових полегш чи студентських позичок, які тепер є можливі.

Особливо тяжко було одруженим, з малими дітьми, не даючи змоги їхнім дружинам заробити навіть мізерних 16-18 дол. на мешкання і 12-14 дол на харчі.

Залишились три альтернативи в тій безвиглядній ситуації: забути про набуту професію і включитися у підрядні „ремесла"; вертатися до Европи на доповнення 1-2 річних загальномедичних студій, або чекати і включитися в трирічні нострифікаційні студії. Деякі стоматологи змушені були вибрати першу альтернативу, інші, як доктори Дикий Роман, Бунецький і Семків Зенон — другу, а в третій групі опинилися ті, які не хотіли чи не могли міняти професію: доктори Іван Кузик, Олександер Гудзяк, Роман Топольницький, Степан Ворох і автор цих рядків.

Тяжкі це були роки — 1949-1956: чекання на прийняття, цілоденні студії в університеті ще однією чужою мовою, часто 40-60 годинна праця на другу зміну по ночах, суботах і неділях, щоб забезпечити отримання рідні і сфінансування дорогих студій.

1956 рік. Рік ґрадуації з Ню-Йоркського університету на Вашінґтон Гіллс. Веилка радісна несподіванка: після одержання наших дипломів „D.D. S. (Doctor of Dental Surgery)" декан д-р Нагле викликає поодиноко додаткових ґрадуантів — наших дружин. Між ними також покійну нині Стефанію Ворох і вручає їй гоноровий диплом „D.D.S. — (Doctor's Deserving Spouse)" — Заслужена Дружина Лікаря. Його слова: „Без Вашої помочі, зрозуміння, витривалости, самопосвяти і співпраці вручення тих дипломів вашим чоловікам не було б можливе. Схиляю в покорі голову з признанням перед Вами, матерями Ваших дітей і дружинами Ваших мужів, які гідно виконали колись дану обіцянку йти через життя, через краще і гірше".

Чудовий жест висококультурної людини! Тримаючи в руках оба дипломи, не знаю, котрий з них наповняв наші серця більшою радістю — наші чи їхні... Думаю, що їхні.

Зокрема заслужила на нього вповні покійна Стефанія Ворох. Щоб допомогти своїм заробітком чоловікові Степанові в найтяжчому першому році нострифікаційних студій, вона віддає своїх маленьких діточок, 8-літнього Дарчика і 6-літнього Славчика, в дім для сиріт далеко у Філядельфії. Не маючи авта рідко їх бачила. Скільки матерів здібні на таку посвяту? Особливо з життєвому періоді, коли ці діти такі потрібні матері, а матір дитині. В період, коли кристалізується характер дитини на ціле майбутнє життя.

Другий момент іспиту жіночої зрілости аж до самопосвяти в ім'я здорової і сильної сім'ї трапився з приїздом її овдовілої матері з України до одиначки доні Стефанії в Америці. Після евфорії з'єднання по багатьох роках розлуки прийшла дійсність нормального щоденного співжиття. Особливо тяжким воно було для матері Стефці, якій в нових умовах на чужині тяжко було акліматизуватися.

А скільки самітних днів і ночей вона провела, даючи своєму чоловікові змогу практикувати в зубно- лікарській професії, а опісля на себе добровільно наложену часто невдячну працю лікаря-суспільника на українській громадсько-політичній ниві з безчисленними сходинами, поїздками, щоб якось зліпити розсварену українську громаду з часто еґоцентричними, короткозорими її провідниками? Стефця знала як важливою для її чоловіка д-ра Степана була його ідейна праця і будучи останніми роками навіть безнадійно хворою.

Іншою гарною рисою характеру покійної Стефці була її персональна культурність: вона ніколи неґативно не висловлювалася про інших, а коли ті неґативи інших були згадувані в її присутности, вона мовчала...

Багато інших прикмет мала покійна: не тільки як вірний партнер — дружина її чоловіка, як прикладна мати, яка дала українській громаді чотирьох лікарів, яка своєю скромністю і лагідністю добре впливала на тих, що були в її оточенні.

Земне існування св. п. Стефанії Ворох залишиться незабутим для тих, що її знали, респектували і любили.

Д-р Іван Кіндрат

75-ліття...

(Закінчення зі стор. 2)

В „Історії автомобіля" — показана фотографія з 1924 року Генрі Форда, якого везе син Едзель в автомобілі, моделі „Т" з 15 мільйоновим порядковим числом.

Виглядає, що Фордові забрало 14 років часу, щоб випродукувати 15 мільйонів автомобілів в своїй фабриці в Гайленд парку. Яка доля цієї фабрики? До речі, ця фабрика була покрита скляним дахом і з цього приводу її популярно називали „кришталевою палатою". В часі Другої світової війни її вживали виключно для продукції тракторів, а в році 1956 вона була визначена, як історична пам'ятка.

Монтажна стрічка, крім своїх світел, має також свої тіні, бо поряд з її швидкістю та збільшенням виробництва, вона стала, до певної міри, поневолювачем робітника, який частогусто, стоючи при ній, не має часу почухатися в спину. Ця бо стрічка підганяє його до праці, яка стає щораз більш утомливою та мотонною. Вона відібрала також працю елітарній клясі механіків та передала її в руки некваліфікованих робітників, що поглибило прірву між робітником та менаджментом, створюючи відчуження робітничої кляси, з якою управління фабрик не може упоратись досьогодні.

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

АЛЕКСАНДРА КОСТЕЛА, член УНС Відд. 234-го Т-ва „Запорозька Січ" в Елизабет, Н.Дж., померла 14-го липня 1988 року на 61-му році життя. Народилася 1926 року. Членом УНС стала 1957 року. Похорон відбувся на цвинтарі Св. Андрія Первозванного в Савт Бавнд Бруку, Н. Дж.

Вічна Їй Пам'ять!

Михайло Хитра, секр.

КАТЕРИНА АННА СЕНЧИШИН, член УНС Відд. 103-го ім. Івана Франка в Мілвокі, ВІ, померла 18-го квітня 1988 року на 74-му році життя. Членом УНС стала 1962 року. Залишила у смутку мужа Йосифа. Похорон відбувся на цвинтарі Св. Аделберта в Міллвокі, ВІ.

Вічна Їй Пам'ять!

Секретар

ПЕТРО ЩЕРБИН, член УНС Відд. 230-го ім. Св. Івана Хрестителя в Янгставні, Огайо, помер 2-го квітня 1988 року на 79-му році життя. Нар. 10-го липня 1908 року в Бреденвілл, Па. Залишив у смутку синів Петра і Стефана. Похорон відбувся на цвинтарі Кальварія в Янгставні, Огайо.

Вічна Йому Пам'ять!

Аннабелла Боровицька, секр.

МИКОЛА ХИМИЧ, член УНС Відд. 422-го ім. С. Петлюри в Філядельфії, Па., помер 29-го липня 1988 року. Членом УНС став 1970 року. Залишив у смутку дружину Дарію, сина Ігоря і дочку Оленку. Похорон відбувся 1-го серпня 1988 року на цвинтарі Св. Андрія Первозванного в С. Бавнд Бруку, Н.Дж.

Вічна Йому Пам'ять!

Васил Євтушенко, секр.

ДМИТРО ГРИСЬКО, член УНС Відд. 356-го Т-ва „Карпати" в Омага, Небраска, помер 23-го вересня 1988 року на 78-му році життя. Нар. 1910 року в селі Гнатковичі, Зах. Україна. Членом УНС став 1969 року. Залишив у смутку дружину Евгенію, сестру Катерину Дена з дітьми: Романом, Марією, Зонею й Іваном та сестру Марію Клачинеську із сином Юліяном, рівнож ближчу і дальшу родину в Україні. Похорон відбувся 26-го вересня 1988 року на цвинтарі „Кальварія" в Омага, Небраска.

Вічна Йому Пам'ять!

Олекса Продивус, секр.

ГЕЛЕН А. ВАРЧАКОВСЬКА член УНС Відд. 323-го ім. Св. Володимира в Канзас Сиґі, Кс., померла 20-го липня 1988 року на 61-му році життя. Нар. 1926 року в Канзас Сиґі, Кс. Членом УНС стала 1944 року. Залишила у смутку мужа Реймонда, синів д-ра Миколу Міхальського, Ренді і Річмонда Міхальських, маму Анну Саґан, брата Алекса Саґана, сестру Мері Анн Корону і десятеро внуків. Похорон відбувся 23-го липня 1988 року на цвинтарі Мт. Калварі в Канзас Сиґі, Кс.

Вічна Їй Пам'ять!

Михайло Білик, секр.

КАТЕРИНА ПРОТАС, член УНС Відд. 39-го Т-ва „Українська Січ" в Сиракюзах, Н.Й., померла 26-го вересня 1988 року на 68-му році життя. Нар. 1920 року в селі Слобідка, пов. Калуш, Зах. Україна. Членом УНС стала 1961 року. Залишила у смутку мужа Михайла і сина Володимира з родиною та рідню в Україні. Похорон відбувся 29-го вересня 1988 р. на католицькому цвинтарі в Кортленді, Н.Й.

Вічна Їй Пам'ять!

Секретар

ПАРАСКЕВІЯ БІЛОКУР, член УНС Відд. 163-го Т-ва Єдність" у Філядельфії, Па., померла 24-го вересня 1988 року на 89-му році життя. Нар. 1898 року в селі Теплиці, повіт Ярослав, Зах. Україна. Членом УНС стала 1925 року. Залишила у смутку дочку Марію Козуб, сина Михайла, дочку Анну Бернацьку і сина Григорія з родинами; 10 внуків, 10 правнуків і одного пра-правнука та дальшу родину в Україні й Америці. Похорон відбувся 28-го вересня 1988 року на цвинтарі Св. Марії на Факс Чейсі у Філядельфії, Па.

Вічна Їй Пам'ять!

Теодор Дуда, секр.